

T.B.M.M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Tarih : 26.6.2024
Sayı : 330

10/1598

M. Satuk Buğra KAVUNCU
İstanbul Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İsviçre'nin ev sahipliğinde 15-16 Haziran 2024 tarihinde Ukrayna Barış Zirvesi düzenlenmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'ni temsilen, bu zirveye Dışişleri Bakanımız Sn. Hakan FİDAN katılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin Fatih Kaymakamlığı'na bağlı bulunan ve sadece dini hizmetleri görmekle mükellef Fener Rum Patrikhanesi de söz konusu zirveye iştirak etmiştir.

Metropolit sıfatı bulunan, kaymakamlığın emrine tabi olan ve görevi Gökçeada ve Bozcaada Rumlarının yalnızca dini hizmetlerini görmek olan bir dini kurumun "ekümenik" sıfatıyla bu zirveye katılması Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası alanda siyasi otoritesini hiçe saymak anlamını taşımaktadır. Patrikhane 2006 yılından beri fırsat buldukça "ekümenik" ifadesini kullanmaktadır. "Ekümenik" sıfatı siyasi bir sıfat olup kiliseyi diğer kiliselerin üstüne çıkartmakta ve onlara karışma yetkisi vermektedir. Dolayısıyla Fener Rum Patrikhanesi'nin bu sıfatı kullanmasının uygun olmadığı, hem Türkiye'nin kendi yargısında alınan kararlarda hem de bağlı bulunduğu mülki idare amirliğinin açıklamasında yer almıştır. Ayrıca kilisenin bu sıfatı kullanması Lozan Antlaşması'nın ruhuna da aykırıdır.

Türkiye'nin siyasi otoritesini hiçe sayarak uluslararası bir kuruluş gibi davranan ve Dışişleri Bakanlığımızın da davetli olduğu Ukrayna Barış Zirvesi'ne gözlemci olarak katılım sağlayan Fener Rum Patrikhanesi'nin bu tutumuna karşın alınacak önlemlerin araştırılması için Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

M. Satuk Buğra Kavuncu
İstanbul Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı İsviçre'nin ev sahipliğinde 15-16 Haziran 2024 tarihlerinde düzenlenen Ukrayna Barış Zirvesi'ne katılım sağlamıştır. Söz konusu zirveye ülkemizi temsilen Sn. Hakan FİDAN iştirak etmiştir. Bu zirveye Türkiye Cumhuriyeti bir devlet olarak davet edilmişken Türkiye Cumhuriyeti'nin Fatih Kaymakamlığı'na bağlı bulunan ve sadece dini hizmetleri görmekle yükümlü olan Fener Rum Patrikhanesi de gözlemci bir uluslararası organizasyon sıfatıyla zirveye katılmıştır.

Ukrayna Barış Zirvesi'nde Fener Rum Kilisesi'nin Patriği "Ekümenik" Patrik sıfatıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasi otoritesini temsil eden Dışışleri Bakanımız Sn. Hakan FİDAN'ın karşısına oturmuş ve kendine ait bayrak yaptırarak Türkiye'nin siyasi otoritesine açıktan meydan okumuştur.

Lozan Antlaşması Türkiye'nin azınlıklara yönelik atacağı adımlardaki temel dayanaktır ve patrikhane Lozan Antlaşması'nda "Azınlıkların Korunması" başlığı altında değerlendirilmelidir. Bu antlaşmada Patrikhane ile ilgili bir hüküm yer almamakla beraber Patrikhane'nin İstanbul'da kalması karşılığında mübadele dışı tutulan Rum cemaatinin dini bir kurumu olarak kalacağına, siyasi bir faaliyetinin bulunmayacağına dair katılımcı ülke delegasyonlarının sözü bulunmaktadır. Bu sözler karşılığında patrikhane yeni bir statüye kavuşmuştur.

Fener Rum Patrikhanesi'nin Türkiye'de siyasi ve idari bir yetkisi olmayan bir kurumdur ve yetki alanı Bozcaada ve Gökçeada bölgesindeki Rum Cemaati'nin dini ihtiyaçlarını karşılamakla sınırlıdır. Haliyle kilisenin İsviçre'deki zirvenin katılımcı listesinde yer aldığı gibi uluslararası bir organizasyon veya "ekümenik" sıfatı bulunmamaktadır. Türkiye'nin otoritesine açıktan meydan okuyan ve kendini "ekümenik" olarak nitelendiren patrikhanenin katılımcı listesinde yer almasının siyasi veya diplomatik olarak izah edilmesi mümkün değildir. Türkiye'de bu dini kuruma herhangi bir yaptırım da uygulanmamıştır.

2006'dan beri "ekümenik" sıfatını kullanmaya çalışan Fener Rum Patrikhanesi'nin, hak ve yetkilerini aşarak, Rum olmayan diğer Ortodoks kiliselerinin işlerine karışması yargıya taşınmıştır. Yargıtay 4. Dairesi'nin E:2005/10694, K.2007/5603 sayılı kararında: 'Egemen bir devletin kendi topraklarında yaşayan azınlıklara kendi vatandaşlarından farklı bir hukuk uygulayarak çoğunluğa dahi tanımadığı birtakım ayrıcalıkları onlara tanımak suretiyle özel bir statü vermesi, Anayasanın 10. maddesinde gösterilen eşitlik ilkesine açıkça aykırılık oluşturacağından kabul edilemez.' olduğu açıkça ifade edilmiştir.

Türkiye'nin bir dini kurumu olarak T.C. Fatih Kaymakamlığı'na bağlı faaliyet göstermesi gereken Fener Rum Patrikhanesi, "ekümenik" hüviyetiyle bir uluslararası zirveye katılmış ve Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasi varlığını uluslararası düzeyde hiçe saymıştır. Patrikhane kendisini Ortodoks Hristiyan Kilisesi'nin dünya çapındaki en yüksek piskoposluğu ve en kutsal merkezi olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlamanın amacı kiliseyi Ortodoksluğun

dünyadaki tek adresi haline getirmek ve kendini bu şekilde kabul ettirmektir. Yunanistan'ın Megali İdeası çerçevesinde hedefler istikametinde lobi yaptırmaktır. Bu sayede kilise Türkiye'ye karşı uluslararası baskı mekanizmalarını harekete geçirmeyi hedeflemektedir. Kilisenin Türkiye'nin otoritesine aykırı olarak attığı adımlar ve amaçları hem Türkiye Cumhuriyeti'nin iç hukukuna hem de Lozan Antlaşmasının ruhuna aykırıdır.

Fener Rum Patriği'nin İsviçre'de düzenlenen zirveye katılıp bir uluslararası organizasyonun başı gibi devlet başkanları, dışişleri bakanları ile muhatap olmuş, görüşmeler yapmıştır. Kilisenin uluslararası alanda iddia ettiği ve sahip olmak istediği "ekümeniklik" iddiası Lozan Antlaşması tutanaklarına ve Türkiye Cumhuriyeti'nin yargı kararlarına göre Türkiye Cumhuriyeti'nin mülki idaresine bağlı bir dini kurumun bu neviden görüşmelere girişmesi kabul edilemez bir durumdur. Dışişleri Bakanlığı'nın gözünden kaçan bu durumun araştırılması, kiliseye uygulanacak yaptırımların saptanması ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.